ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1968

Vyhlásené: 04.11.1968 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

143

ÚSTAVNÝ ZÁKON

z 27. októbra 1968

o československej federácii

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto ústavnom zákone: My, národ český a slovenský, vychádzajúc z poznania, že naše novodobé dejiny sú preniknuté obojstrannou vôľou žiť v spoločnom štáte, oceňujúc skutočnosť, že päťdesiat rokov nášho spoločného štátneho života prehĺbilo a upevnilo naše odveké priateľské zväzky, umožnilo rozvoj našich národov a uskutočňovanie ich pokrokových demokratických a socialistických ideálov a spoľahlivo dokázalo ich bytostný záujem žiť v spoločnom štáte, zároveň však ukázalo, že náš vzájomný vzťah treba vybudovať na nových a spravodlivejších základoch, uznávajúc neodňateľnosť práva na sebaurčenie až do oddelenia a rešpektujúc suverenitu každého národa a jeho právo utvárať si slobodne spôsob a formu svojho národného a štátneho života, presvedčení, že dobrovoľné federatívne štátne spojenie je zodpovedajúcim výrazom práva na sebaurčenie a rovnoprávnosť, avšak aj najlepšou zárukou pre náš plný vnútorný národný rozvoj i pre ochranu našej národnej svojbytnosti a zvrchovanosti, rozhodnutí vytvárať v spoločnom federatívnom štáte v duchu humanitných ideálov socializmu a proletárskeho internacionalizmu podmienky na všestranný rozvoj a blahobyt všetkých občanov a zaručovať im rovné, demokratické práva a slobody bez rozdielu národnosti, reprezentovaní svojimi zástupcami v Českej národnej rade a v Slovenskej národnej rade, sme sa dohodli na vytvorení československej federácie.

Prvá hlava
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

Čl. 1

(1) Československá socialistická republika je federatívny štát dvoch rovnoprávnych bratských národov, Čechov a Slovákov.

(2) Základom Československej socialistickej republiky je dobrovoľný zväzok rovnoprávnych národných štátov českého a slovenského národa, založený na práve na sebaurčenie každého z nich.

(3) Československá federácia je výrazom vôle dvoch svojbytných suverénnych národov, Čechov a Slovákov, žiť v spoločnom federatívnom štáte.

(4) Československú socialistickú republiku tvorí Česká socialistická republika a Slovenská socialistická republika. Obidve republiky majú v Československej socialistickej republike rovnoprávne postavenie.

(5) Obidve republiky rešpektujú navzájom svoju suverenitu i suverenitu Československej socialistickej republiky; takisto Československá socialistická republika rešpektuje suverenitu národných štátov.

Čl. 2

(1) Československá socialistická republika i Česká socialistická republika a Slovenská socialistická republika sú vybudované na zásadách socialistickej demokracie. Ich politický systém je v zásadných veciach rovnaký.

(2) Štátnu moc vykonáva pracujúci ľud prostredníctvom svojich zastupiteľských zborov, ktorými sú: Federálne zhromaždenie, Česká národná rada, Slovenská národná rada a národné výbory.

(3) Politické práva občanov a záruky ich uskutočňovania sú na celom území Československej socialistickej republiky rovnaké.

Čl. 3

(1) Územie Československej socialistickej republiky tvorí územie Českej socialistickej republiky a územie Slovenskej socialistickej republiky.

(2) Hranice Československej socialistickej republiky a hranice Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky môžu byť zmenené len ústavným zákonom Federálneho zhromaždenia.

(3) Hranice každej z obidvoch republík sa môžu zmeniť iba so súhlasom príslušnej národnej rady. Národná rada dáva súhlas svojím ústavným zákonom.

Čl. 4

(1) Hospodárstvo Československej socialistickej republiky je integráciou dvoch národných ekonomík, českej a slovenskej. Rozvíja sa na základe socialistickej hospodárskej sústavy.

(2) Český a slovenský národ sú ekonomicky svojbytné. Česká socialistická republika a Slovenská socialistická republika hospodária s vytvoreným spoločenským produktom s výnimkou tej časti, ktorej správu zverili Československej socialistickej republike na zabezpečenie spoločných potrieb a záujmov. Hospodárstvo v Československej socialistickej republike sa rozvíja vo vzájomnej spolupráci a za pomoci obidvoch národov.

(3) Hospodárstvo v Československej socialistickej republike sa plánovite rozvíja v podmienkach jednotného socialistického trhu, založeného na jednej mene, na voľnom pohybe pracovných síl, na voľnom pohybe peňažných fondov, na jednotnej sústave riadenia a na jednotných zásadách hospodárskej politiky.

(4) Úlohou federálnych orgánov je predovšetkým zabezpečiť optimálne zameranie hospodárskeho rozvoja, ovplyvňovať vzťahy, ktoré vznikajú pri rozdeľovaní spoločenského produktu a národného dôchodku, rozvíjať hospodárske styky so zahraničím, vytvárať jednotné podmienky na pôsobenie ekonomického systému a na rozvíjanie hospodárskej demokracie a podporovať pokrokové formy integrácie podnikov medzi obidvoma republikami. Významnou úlohou Československej socialistickej republiky je vyrovnávanie hospodárskych a sociálnych rozdielov medzi obidvoma republikami, najmä vytváraním rovnakých podmienok a možností na tvorbu a použitie národného dôchodku.

Čl. 5

(1) Štátny občan každej z obidvoch republík je zároveň štátnym občanom Československej socialistickej republiky.

(2) Občan jednej republiky má na území druhej republiky rovnaké práva a rovnaké povinnosti ako občan tejto republiky.

(3) Zásady nadobúdania a straty štátneho občianstva republík ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia.

Čl. 6

(1) Český a slovenský jazyk sa používa rovnoprávne pri vyhlasovaní zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

(2) Pri rokovaní všetkých štátnych orgánov Československej socialistickej republiky a obidvoch republík, v konaní pred nimi a v ich ostatnom styku s občanmi sa používajú obidva jazyky rovnoprávne.

Druhá hlava
ROZDELENIE PÔSOBNOSTI MEDZI FEDERÁCIU A REPUBLIKY

Čl. 7

(1) Do výlučnej pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) zahraničná politika, uzavieranie medzinárodných zmlúv, zastupovanie Československej socialistickej republiky v medzinárodných vzťahoch a rozhodovanie v otázkach vojny a mieru,

b) národná obrana,

c) federálne štátne hmotné rezervy,

d) federálne zákonodarstvo a správa v rozsahu pôsobnosti federácie a kontrola činnosti federálnych orgánov,

e) ochrana federálnej ústavnosti.

(2) V oblastiach uvedených v odseku 1pôsobia výlučne zákonodarné a výkonné orgány štátnej moci, orgány štátnej správy a súdne orgány Československej socialistickej republiky.

Čl. 8

(1) Do spoločnej pôsobnosti Československej socialistickej republiky a obidvoch republík patrí:

a) plánovanie,

b) financie,

c) emisná činnosť,

d) cenové veci,

e) zahraničné hospodárske vzťahy,

f) priemysel,

g) poľnohospodárstvo a výživa,

h) doprava,

ch) pošty a telekomunikácie,

i) rozvoj vedy a techniky,

j) práca, mzdy a sociálna politika,

k) sociálno-ekonomické informácie,

l) právna úprava socialistického podnikania,

m) normalizácia, veci mier a váh, priemyslové práva,

n) vnútorný poriadok a bezpečnosť štátu,

o) veci tlače a iných informačných prostriedkov.

(2) V oblastiach uvedených v odseku 1 pôsobia v taxatívne uvedených veciach orgány Československej socialistickej republiky a v ostatných veciach orgány Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky.

Čl. 9

Veci, ktoré nie sú taxatívne zverené do pôsobnosti Československej socialistickej republiky, patria do výlučnej pôsobnosti Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky.

Čl. 10

(1) Československé hospodárstvo je v súlade so socialistickou hospodárskou sústavou hospodárstvom plánovaným.

(2) Národohospodárske plány sú:

a) plán rozvoja hospodárstva Československej socialistickej republiky (federálny plán),

b) plány rozvoja hospodárstva Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky (plány republík).

(3) Strednodobé národohospodárske plány sa vyhlasujú zákonom. Zákon o federálnom pláne prijíma Federálne zhromaždenie, zákon o pláne republiky prijíma národná rada.

(4) Sústavu národohospodárskych plánov, ich štruktúru, ako aj zásady tvorby plánov federácie upravuje zákon Federálneho zhromaždenia.

(5) Návrhy federálnych plánov a plánov republík zostavujú súbežne a vo vzájomnej spolupráci federálne plánovacie orgány a plánovacie orgány republík podľa smerníc svojich vlád.

Čl. 11

(1) Finančné hospodárenie Československej socialistickej republiky sa spravuje štátnym rozpočtom federácie. Finančné hospodárenie každej republiky sa spravuje jej štátnym rozpočtom. Štátny rozpočet federácie schvaľuje Federálne zhromaždenie a štátne rozpočty republík schvaľujú národné rady svojimi zákonmi, a to vždy na obdobie jedného roka.

(2) Štátny rozpočet každej republiky zahŕňa finančné vzťahy za všetky úseky hospodárstva a správy s výnimkou činností financovaných zo štátneho rozpočtu federácie. Súčasťou štátneho rozpočtu každej republiky sú finančné vzťahy k rozpočtom národných výborov.

(3) Príjmy štátneho rozpočtu federácie tvoria taxatívne určené dane, podiely na daniach a ďalšie príjmy ustanovené zákonom Federálneho zhromaždenia, ďalej príjmy z činnosti federálnych orgánov a im podriadených organizácií.

(4) Zo štátneho rozpočtu federácie sa uhradzujú:

a) výdavky na národnú obranu, na činnosť federálnych orgánov, na vytváranie federálnych hmotných rezerv a na dotácie pre federálne organizácie,

b) dotácie a subvencie na financovanie vybraných akcií, pokiaľ si to vyžaduje ich rozsah a dôležitosť pre celú federáciu, a na vyrovnávanie ekonomických rozdielov medzi Českou socialistickou republikou a Slovenskou socialistickou republikou,

c) dotácie a subvencie v prospech štátnych rozpočtov obidvoch republík na ďalšie rozvinutie národných ekonomík,

d) ostatné výdavky ustanovené rozpočtovým zákonom Federálneho zhromaždenia.

(5) Spôsob zabezpečenia príjmov štátneho rozpočtu federácie, vzťahy medzi štátnym rozpočtom federácie a štátnymi rozpočtami obidvoch republík, ako aj zásady rozpočtového hospodárenia ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia.

(6) Československá socialistická republika i každá republika môžu vytvárať vlastné účelové fondy zapojené na ich štátne rozpočty; fondy sa zriaďujú zákonom.

(7) Československá socialistická republika určuje rámcové zásady dotačnej politiky.

Čl. 12

(1) Dane a poplatky možno ukladať len na základe zákona.

(2) Daňové zákony Federálneho zhromaždenia ustanovujú zásady pre daňové zákony národných rád, a to v tomto rozsahu:

a) pri daniach, ktoré rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú podmienky na trhu, a to pri dani z obratu (iných spotrebných daniach), pri základných daniach (odvodoch) podnikov, peňažných ústavov a poisťovní, pri dani zo mzdy, ustanovujú zákony Federálneho zhromaždenia daňovú sústavu, základ daní, minimálne sadzby, ako aj rozsah, v ktorom môžu orgány obidvoch republík poskytovať zvýhodnenia a zľavy;

b) pri poľnohospodárskej a cestnej dani (prípadne pri iných daniach tohto druhu) zákony Federálneho zhromaždenia ustanovujú, kto je daňovníkom dane, základ dane, ako aj hlavné zásady zdaňovania.

(3) Zásadami ustanovenými zákonmi Federálneho zhromaždenia sa spravujú národné rady pri prijímaní svojich daňových zákonov. Pri daniach, pri ktorých zákony Federálneho zhromaždenia ustanovujú len minimálne sadzby, môžu zákony národných rád upraviť aj prirážky k nim.

(4) Ostatné dane a poplatky ustanovujú zákony národných rád.

(5) Správa, výkon a kontrola všetkých druhov daní (odvodov) a poplatkov (pokút) patrí ústredným orgánom republík a na základe ich poverenia národným výborom alebo iným orgánom, s výnimkou prípadov, v ktorých na základe výlučnej pôsobnosti Československej socialistickej republiky vyberajú poplatky (pokuty) federálne orgány. Federálne orgány môžu kontrolovať platby pre štátny rozpočet federácie.

Čl. 13

(1) Územie Československej socialistickej republiky je jednotným colným územím.

(2) Do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí úprava colníctva, colná politika a vydávanie colných taríf.

Čl. 14

(1) Československú menu upravuje Federálne zhromaždenie zákonom.

(2) Emisná činnosť a jej kontrola patria menovému bankovému systému, ktorý sa skladá z federálnej banky ako vrcholného menového orgánu a z národných bánk obidvoch republík; tieto banky sú právnickými osobami.

(3) Vedenie federálnej banky patrí kolektívnemu orgánu na čele s guvernérom; tento orgán sa skladá z rovnakého počtu občanov Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky.

(4) Do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) vydávať československé platidlá,

b) určovať koncepciu menovej, devízovej a úverovej politiky,

c) určovať zásady a rozsah emisie a kontrolovať ich dodržiavanie,

d) určovať nástroje na uskutočňovanie jednotnej menovej, devízovej a úverovej politiky,

e) určovať rozsah devízových rezerv a spôsob ich správy,

f) určovať rámec zahraničných devízových operácií a kurz československej meny.

(5) Postavenie bánk uvedených v odseku 2, ich vzťahy a činnosť upravuje zákon Federálneho zhromaždenia.

Čl. 15

V Československej socialistickej republike platí jednotná sústava cien. V oblasti cenovej politiky do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) určovať zásady cenovej politiky a regulácie cien,

b) určovať ceny surovín, výrobkov a služieb, ktoré majú základný význam pre jednotný trh, a to v rozsahu ustanovenom zákonom Federálneho zhromaždenia,

c) určovať kategorizáciu taríf a cien v doprave a vydávať poštové a telekomunikačné tarify.

Čl. 16

V oblasti zahraničných hospodárskych vzťahov do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) určovať zásady zahraničnej obchodnej politiky,

b) zákonodarstvo o úprave vzťahov vznikajúcich pri vykonávaní zahraničného obchodu,

c) koordinovať hospodársku spoluprácu so zahraničím, predovšetkým so socialistickými štátmi,

d) určovať zásady organizácie zahraničnoobchodnej činnosti,

e) určovať základné ekonomické nástroje s výnimkou dodatkových nástrojov.

Čl. 17

V oblasti priemyslu do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) určovať zásady priemyselnej politiky, najmä na základe technicko-ekonomických koncepcií republík v odvetviach a odboroch s vysokou integračnou funkciou v československej ekonomike,

b) vytvárať podmienky na zapojenie národných ekonomík a ich hospodárskych organizácií do medzinárodnej priemyselnej kooperácie, špecializácie a výskumu,

c) koordinovať úlohy vyplývajúce z potrieb obranyschopnosti krajiny.

Čl. 18

V oblasti poľnohospodárstva a výživy do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) určovať zásady poľnohospodárskej politiky a politiky výživy ľudu,

b) koordinovať štátnu intervenčnú politiku v poľnohospodárstve a vo výžive,

c) zákonodarstvo vo veciach veterinárnej a rastlinolekárskej starostlivosti, ochrany pôdneho fondu a akosti poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, ktoré vyžadujú jednotný postup v celej Československej socialistickej republike.

Čl. 19

V oblasti dopravy do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) zákonodarstvo vo veciach železničnej, leteckej, námornej, vnútrozemskej vodnej dopravy a cestnej dopravy a dopravných ciest,

b) určenie jednotných pravidiel dopravnej a prepravnej prevádzky a štátnych noriem pre technickú spôsobilosť dopravných prostriedkov a zariadení a dopravných ciest,

c) určenie zásad dopravnej politiky a vypracovanie koncepcie rozvoja dopravnej sústavy.

Čl. 20

V oblasti pôšt a telekomunikácií do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) zákonodarstvo vo veciach pôšt a telekomunikácií,

b) určenie jednotných pravidiel poštovej a telekomunikačnej prevádzky,

c) vypracovanie koncepcie rozvoja sústavy pôšt a telekomunikácií.

Čl. 21

(1) V Československej socialistickej republike sa uskutočňuje jednotná vedecká, technická a investičná politika v základných otázkach.

(2) V oblasti vedeckej, technickej a investičnej politiky do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) vypracovať koncepciu rozvoja vedy a techniky a určiť spôsob financovania,

b) rozvíjať medzinárodnú spoluprácu vrátane licenčnej politiky,

c) rozhodovať o investíciách celoštátneho významu, financovaných zo štátneho rozpočtu federácie.

Čl. 22

V oblasti práce, miezd a sociálnej politiky do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí určovať jednotné zásady:

a) pracovnoprávnych vzťahov,

b) mzdovej politiky a regulácie mzdového vývoja,

c) dôchodkového a nemocenského zabezpečenia,

d) sociálnej politiky.

Čl. 23

V oblasti sociálno-ekonomických informácií do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) určovať metodiku jednotnej sústavy sociálno-ekonomických informácií potrebných na posudzovanie rozvoja federácie a na plnenie povinností vyplývajúcich z medzinárodných záväzkov,

b) určovať rozsah informácií potrebných na sledovanie vývoja hospodárstva, životnej úrovne a vývoja spoločnosti,

c) určovať spôsob a lehoty na poskytovanie sociálno-ekonomických informácií, ako aj zásady preverovania ich správnosti,

d) poskytovať sociálno-ekonomické informácie medzinárodným organizáciám.

Čl. 24

(1) Socialistické podniky vyvíjajú hospodársku činnosť v Československej socialistickej republike na území obidvoch republík za podmienok v nich platných.

(2) Do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí:

a) úprava zriaďovania, právnych pomerov a spôsobov riadenia hospodárskych organizácií,

b) zásady úpravy družstevného a drobného podnikania,

c) úprava hospodárskych vzťahov medzi socialistickými organizáciami,

d) úprava ochrany výroby a obchodu, ako aj záujmov spotrebiteľov, najmä úprava priemyselných práv, normalizácie, štátneho skúšobníctva a štátnej inšpekcie,

e) zásady ochrany a využitia nerastného bohatstva.

Čl. 25

Orgány Československej socialistickej republiky, na ktoré prezident Československej socialistickej republiky preniesol dojednávanie niektorých medzinárodných zmlúv, postupujú pri dojednávaní týchto zmlúv, ktoré upravujú medzinárodnú spoluprácu v oblastiach spoločnej pôsobnosti, v spolupráci s orgánmi obidvoch republík; spolupracujú s nimi aj pri zastupovaní Československej socialistickej republiky v medzinárodných organizáciách, ktoré pôsobia v uvedených oblastiach.

Čl. 26

V Československej socialistickej republike platia jednotné zásady právnej úpravy matrík, občianskych preukazov, evidencie obyvateľstva a pobytu cudzincov; zásady ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia.

Čl. 27

(1) Do pôsobnosti Československej socialistickej republiky patrí upravovať postavenie, oprávnenia a ostatné pomery ozbrojených bezpečnostných zborov.

(2) Rozdelenie pôsobnosti medzi Československou socialistickou republikou a obidvoma republikami vo veciach vnútorného poriadku a bezpečnosti upravuje zákon Federálneho zhromaždenia.

Čl. 28

Rozdelenie pôsobnosti medzi Československou socialistickou republikou a obidvoma republikami vo veciach tlače a iných informačných prostriedkov ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia.

Tretia hlava
FEDERÁLNE ZHROMAŽDENIE

Čl. 29

(1) Najvyšším orgánom štátnej moci a jediným zákonodarným zborom Československej socialistickej republiky je Federálne zhromaždenie.

(2) Federálne zhromaždenie tvoria dve snemovne: Snemovňa ľudu a Snemovňa národov. Obidve snemovne sú rovnoprávne.

(3) Na platné uznesenie Federálneho zhromaždenia je potrebné súhlasné uznesenie obidvoch snemovní, ak tento ústavný zákon neustanovuje niečo iné alebo ak nejde o vnútorné veci len jednej snemovne.

Čl. 30

(1) Snemovňa ľudu má 200 poslancov, ktorí sú volení v celej Československej socialistickej republike priamou voľbou.

(2) Poslanec Snemovne ľudu nemôže byť zároveň poslancom Snemovne národov.

(3) Snemovňa ľudu sa volí na obdobie štyroch rokov.

(4) Podmienky výkonu volebného práva do Snemovne ľudu a spôsob výkonu volieb a odvolania poslancov ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia.

Čl. 31

(1) Snemovňa národov reprezentuje rovné štátoprávne postavenie obidvoch republík.

(2) Snemovňa národov má 150 poslancov, z ktorých sa 75 volí priamou voľbou v Českej socialistickej republike a 75 priamou voľbou v Slovenskej socialistickej republike.

(3) Volebné obdobie Snemovne národov sa končí s volebným obdobím Snemovne ľudu.

Čl. 32

(1) Federálne zhromaždenie zasadá najmenej dva razy do roka (jarné zasadanie a jesenné zasadanie).

(2) Federálne zhromaždenie zvoláva na zasadanie a jeho zasadanie vyhlasuje za skončené prezident Československej socialistickej republiky.

(3) Ak prezident Československej socialistickej republiky nezvolá jarné zasadanie do konca apríla alebo jesenné zasadanie do konca októbra, zvolá ho Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia. Zasadanie Federálneho zhromaždenia vyhlási v tomto prípade za skončené Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia.

Čl. 33

(1) Federálne zhromaždenie musí zvolať prezident Československej socialistickej republiky na žiadosť aspoň jednej tretiny poslancov niektorej snemovne.

(2) Ak prezident Československej socialistickej republiky nezvolá Federálne zhromaždenie do 14 dní alebo do ďalšej lehoty uvedenej v žiadosti, zvolá ho Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia. Zasadanie Federálneho zhromaždenia vyhlási v tomto prípade za skončené Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia.

Čl. 34

(1) Snemovne sa schádzajú na schôdzky na základe uznesenia predsedníctva príslušnej snemovne.

(2) Na spoločné schôdzky sa snemovne schádzajú, ak ide o voľbu prezidenta Československej socialistickej republiky, o voľbu predsedu a podpredsedov Federálneho zhromaždenia, o prerokovanie programového vyhlásenia vlády Československej socialistickej republiky a v iných prípadoch, v ktorých sa na tom snemovne uznesú.

Čl. 35

(1) Schôdzky obidvoch snemovní sú spravidla verejné.

(2) Neverejné schôdzky sa môžu konať len v prípadoch ustanovených rokovacím poriadkom Federálneho zhromaždenia.

Čl. 36

(1) Do pôsobnosti Federálneho zhromaždenia patrí najmä:

a) uznášať sa na Ústave Československej socialistickej republiky a na ústavných a iných zákonoch Federálneho zhromaždenia a zisťovať, ako sa vykonávajú,

b) rokovať o zásadných otázkach zahraničnej politiky,

c) rokovať o zásadných otázkach vnútornej politiky,

d) schvaľovať strednodobý národohospodársky plán a štátny rozpočet federácie, preverovať ich plnenie a schvaľovať štátny záverečný účet federácie,

e) voliť prezidenta Československej socialistickej republiky a rokovať o jeho správach,

f) rokovať o programovom vyhlásení vlády a kontrolovať jej činnosť a činnosť jej členov, ako aj rokovať o dôvere vláde,

g) voliť a odvolávať členov Ústavného súdu Československej socialistickej republiky,

h) zriaďovať ústavným zákonom federálne ministerstvá a federálne výbory a zriaďovať zákonom iné federálne orgány štátnej správy,

ch) zriaďovať zákonom kontrolný orgán Federálneho zhromaždenia.

(2) Federálne zhromaždenie sa uznáša o vypovedaní vojny, ak je Československá socialistická republika napadnutá alebo ak treba plniť medzinárodné zmluvné záväzky o spoločnej obrane proti napadnutiu.

(3) Medzinárodné politické zmluvy a medzinárodné hospodárske zmluvy všeobecnej povahy, ako aj medzinárodné zmluvy, na vykonanie ktorých je potrebný zákon Federálneho zhromaždenia, vyžadujú pred ratifikáciou súhlas Federálneho zhromaždenia.

(4) Federálne zhromaždenie môže zrušiť nariadenie alebo uznesenie vlády alebo všeobecne záväzný právny predpis federálneho ministerstva, federálneho výboru alebo iného federálneho ústredného orgánu štátnej správy, ak odporujú ústave alebo inému zákonu Federálneho zhromaždenia.

Čl. 37

(1) Federálne zhromaždenie má zákonodarnú právomoc vo veciach:

a) zverených týmto ústavným zákonom do výlučnej pôsobnosti Československej socialistickej republiky (čl. 7),

b) patriacich do spoločnej pôsobnosti (čl. 8 a čl. 10 až 28), a to v časti zverenej Československej socialistickej republike.

(2) Federálne zhromaždenie prijíma ďalej zákony, pri ktorých - okrem výnimiek ustanovených ústavnými zákonmi - výkon patrí v plnom rozsahu orgánom republík, a to Zákon o rodine, Občiansky zákonník, Občiansky súdny poriadok, zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, Trestný zákon, Trestný poriadok, zákon o výkone trestu odňatia slobody a o výkone väzby, zákon upravujúci všeobecné konanie pred správnymi orgánmi, zákon o vysokých školách, zákon o cestovných dokladoch, zákon o zbraniach a strelive,zákon o geodézii a kartografii.

(3) Pokiaľ to vyžaduje jednota právneho poriadku, uskutočňuje Federálne zhromaždenie zásadnú zákonodarnú úpravu vo veciach starostlivosti o zdravie ľudu, sústavy základných a stredných všeobecnovzdelávacích i odborných škôl, vo veciach spolčovania a zhromažďovania, národností, autorského práva, o pomeroch cirkví a náboženských spoločností a vo veciach lesného a vodného hospodárstva.

Čl. 38

(1) Zákon Federálneho zhromaždenia môže zveriť úpravu otázok uvedených v čl. 37 ods. 1 písm. b) a v čl. 37 ods. 2 zákonodarstvu republík.

(2) Pokiaľ federálne zákonodarstvo neupraví v celom rozsahu veci uvedené v čl. 37 ods. 1 písm. b) a v čl. 37 ods. 2, môžu ich národné rady upraviť vlastným zákonodarstvom.

(3) Pokiaľ Federálne zhromaždenie nevydá zásadnú zákonodarnú úpravu vecí uvedených v čl. 37 ods. 3, patrí celá úprava národným radám.

Čl. 39

Výkon vo veciach uvedených v čl. 37 ods. 1 písm. b) sa delí medzi federálne orgány a orgány republík podľa príslušných ustanovení tohto ústavného zákona (čl. 10 až 28).

Čl. 40

(1) Snemovňa ľudu je schopná uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jej poslancov.

(2) Snemovňa národov je schopná uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jej poslancov zvolených v Českej socialistickej republike i nadpolovičná väčšina poslancov zvolených v Slovenskej socialistickej republike.

(3) Na platné uznesenie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov v každej snemovni, pokiaľ tento ústavný zákon neustanovuje niečo iné (čl. 41 až 43).

Čl. 41

Na prijatie federálnej ústavy, ústavného zákona Federálneho zhromaždenia a na ich zmenu, na voľbu prezidenta Československej socialistickej republiky a na uznesenie o vypovedaní vojny je potrebný súhlas trojpätinovej väčšiny všetkých poslancov Snemovne ľudu, ako aj súhlas trojpätinovej väčšiny všetkých poslancov Snemovne národov zvolených v Českej socialistickej republike a trojpätinovej väčšiny všetkých poslancov Snemovne národov zvolených v Slovenskej socialistickej republike.

Čl. 42

(1) V prípade, v ktorom podľa tohto ústavného zákona platí zákaz majorizácie, hlasujú v Snemovni národov oddelene poslanci zvolení v Českej socialistickej republike a poslanci zvolení v Slovenskej socialistickej republike. Uznesenie je prijaté, ak zaň hlasuje väčšina všetkých poslancov zvolených v Českej socialistickej republike a väčšina všetkých poslancov zvolených v Slovenskej socialistickej republike, ak tento ústavný zákon nevyžaduje kvalifikovanú väčšinu (čl. 41).

(2) Zákaz majorizácie platí pri schvaľovaní:

a) návrhu zákona, ktorým sa vydávajú zásady nadobúdania a straty štátneho občianstva,

b) strednodobých národohospodárskych plánov federácie,

c) návrhov zákonov, ktorými sa ustanovuje sústava národohospodárskych plánov, ich štruktúra, ako aj zásady tvorby plánov federácie,

d) návrhov zákonov, ktorými sa ustanovuje spôsob zabezpečenia príjmov štátneho rozpočtu federácie, vzťahy medzi štátnym rozpočtom federácie a štátnymi rozpočtami obidvoch republík, ako aj zásady rozpočtového hospodárenia,

e) štátnych rozpočtov a záverečných účtov federácie,

f) návrhov zákonov, ktorými sa zriaďujú účelové fondy zapojené na štátny rozpočet federácie,

g) návrhov zákonných úprav v otázkach uvedených v čl. 11 ods. 7,

h) návrhov zákonov, ktorými sa ustanovujú zásady daňových zákonov národných rád,

ch) návrhov zákonných úprav v otázkach uvedených v čl. 13 ods. 2,

i) návrhov zákonov, ktorými sa upravujú československá mena, postavenie federálnej emisnej banky a národných emisných bánk obidvoch republík, ich vzťahy a činnosť, ďalej návrhy zákonných úprav v otázkach uvedených v čl. 14 ods. 4,

j) návrhov zákonných úprav v otázkach uvedených v čl. 15,

k) návrhov zákonov v oblasti zahraničných hospodárskych vzťahov,

l) návrhov zákonov vo veciach uvedených v čl. 22,

m) návrhov zákonov, ktorými sa upravuje zriaďovanie, právne pomery a spôsob riadenia hospodárskych organizácií,

n) návrhov zákonov vydávaných podľa čl. 27 ods. 2 a čl. 28,

o) návrhov zákonov, ktorými sa zriaďujú federálne orgány štátnej správy s výnimkou ministerstiev a federálnych výborov.

(3) Zákaz majorizácie platí aj pri schvaľovaní programového vyhlásenia vlády Československej socialistickej republiky a pri hlasovaní o návrhu na vyslovenie dôvery vláde.

Čl. 43

(1) Vláda Československej socialistickej republiky môže požiadať hociktorú snemovňu o vyslovenie dôvery. Návrh na vyslovenie nedôvery vláde Československej socialistickej republiky môže podať aspoň jedna pätina poslancov hociktorej snemovne.

(2) Na vyslovenie nedôvery vláde Československej socialistickej republiky je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov Snemovne ľudu alebo súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov Snemovne národov zvolených v Českej socialistickej republike alebo súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých poslancov Snemovne národov zvolených v Slovenskej socialistickej republike. V Snemovni národov sa hlasuje podľa mien.

(3) Ustanovenia odsekov 2 a 3 platia aj pre vyslovenie nedôvery jednotlivému členovi vlády Československej socialistickej republiky.

Čl. 44

(1) Každá snemovňa sa musí uzniesť o návrhu prijatom druhou snemovňou najneskôr do 3 mesiacov. Ak sa o návrhu neuznesie v tejto lehote, je návrh prijatý.

(2) Ak nedôjde k zhodnému uzneseniu obidvoch snemovní, môžu sa obidve snemovne uzniesť na dohodovacom konaní. V takomto prípade zvolí každá snemovňa po 10 zástupcov zo svojich poslancov, ak sa nedohodnú na inom počte, do spoločného výboru pre dohodovacie konanie.

(3) Ak obidve snemovne ani na odporúčanie tohto výboru ani inak neprijmú zhodné uznesenie o návrhu zákona do 5 mesiacov od prvého hlasovania, možno podať ten istý návrh najskôr po uplynutí jedného roka od jeho zamietnutia.

(4) Ak nedôjde k zhodnému uzneseniu obidvoch snemovní o štátnom rozpočte federácie, je dohodovacie konanie podľa odseku 2 povinné. Ak sa nedosiahne dohoda o štátnom rozpočte do začiatku rozpočtového roka, hospodári sa podľa zákonných ustanovení o rozpočtovom provizóriu.

(5) Ak dohodovacie konanie neviedlo k zhodnému uzneseniu obidvoch snemovní, môže dôjsť k rozpusteniu Federálneho zhromaždenia. Voľby vyhlási Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia do 60 dní.

Čl. 45

(1) Návrhy zákonov Federálneho zhromaždenia môžu podávať poslanci Federálneho zhromaždenia, výbory obidvoch snemovní, prezident Československej socialistickej republiky, vláda Československej socialistickej republiky, Česká národná rada a Slovenská národná rada.

(2) Zákony Federálneho zhromaždenia podpisuje prezident Československej socialistickej republiky, predseda Federálneho zhromaždenia a predseda vlády Československej socialistickej republiky.

(3) Na to, aby zákon Federálneho zhromaždenia nadobudol platnosť, musí byť vyhlásený spôsobom, ktorý ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia. Zákony Federálneho zhromaždenia vyhlasuje Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia do 14 dní po ich schválení.

Čl. 46

Zásady rokovania Federálneho zhromaždenia, vzájomné styky obidvoch snemovní, ako aj styky s vládou a navonok upravuje zákon o rokovacom poriadku Federálneho zhromaždenia. Svoje vnútorné pomery upravuje každá snemovňa vlastným uznesením.

Čl. 47

Platnosť voľby poslancov overuje príslušná snemovňa. Robí tak na návrh mandátového a imunitného výboru.

Čl. 48

(1) Poslanec Federálneho zhromaždenia skladá na schôdzke svojej snemovne, na ktorej sa zúčastňuje prvý raz, tento sľub:
„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Československej socialistickej republike a veci socializmu. Budem dbať na vôľu a záujmy ľudu, spravovať sa ústavou a ostatnými zákonmi a pracovať pre to, aby sa uvádzali do života.“

(2) Odmietnutie sľubu alebo sľub s výhradou má za následok stratu mandátu.

Čl. 49

(1) Snemovňa ľudu a Snemovňa národov, ako aj jednotliví poslanci majú právo interpelovať vládu Československej socialistickej republiky a jej členov a klásť im otázky vo veciach ich pôsobnosti. Vláda a jej členovia sú povinní na interpelácie a otázky odpovedať.

(2) Predseda aj ostatní členovia vlády majú právo zúčastniť sa na schôdzkach obidvoch snemovní Federálneho zhromaždenia, ich výborov i na schôdzkach Predsedníctva Federálneho zhromaždenia. Udelí sa im slovo, hocikedy o to požiadajú.

(3) Ak o to požiada niektorá snemovňa, jej výbor alebo Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia, je člen vlády povinný prísť na schôdzku snemovne, jej výboru alebo Predsedníctva Federálneho zhromaždenia.

Čl. 50

Poslanca Federálneho zhromaždenia nemožno trestne ani kárne stíhať ani ho vziať do väzby bez súhlasu snemovne, ktorej je členom. Ak snemovňa súhlas odoprie, je stíhanie navždy vylúčené.

Čl. 51

Poslanca Federálneho zhromaždenia nemožno vôbec stíhať pre hlasovanie v snemovni, v jej orgánoch alebo v Predsedníctve Federálneho zhromaždenia. Za výroky pri výkone funkcie poslanca, urobené v niektorej snemovni, v jej orgáne alebo v Predsedníctve Federálneho zhromaždenia, podlieha poslanec len disciplinárnej právomoci svojej snemovne.

Čl. 52

Ak bol poslanec Federálneho zhromaždenia pristihnutý a zadržaný pri trestnom čine, je príslušný orgán povinný to ihneď oznámiť Predsedníctvu Federálneho zhromaždenia. Ak Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia nedá na zadržanie súhlas, musí byť poslanec ihneď prepustený.

Čl. 53

Poslanec Federálneho zhromaždenia môže odoprieť svedectvo o veciach, o ktorých sa dozvedel pri výkone svojej funkcie, a to aj keď prestal byť poslancom.

Čl. 54

Každá snemovňa volí svoje predsedníctvo, ktoré sa skladá z 3 až 6 poslancov.

Čl. 55

Každá snemovňa zriaďuje výbory ako svoje iniciatívne a kontrolné orgány a volí ich predsedov a ostatných členov.

Čl. 56

(1) Obidve snemovne Federálneho zhromaždenia volia zo svojich členov Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia.

(2) Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia má 40 členov, z ktorých 20 volí Snemovňa ľudu a 20 Snemovňa národov. Snemovňa národov volí 10 členov z poslancov zvolených v Českej socialistickej republike a 10 členov z poslancov zvolených v Slovenskej socialistickej republike.

(3) Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia zostáva vo svojej funkcii aj po uplynutí volebného obdobia, dokiaľ si novozvolené Federálne zhromaždenie nezvolí svoje predsedníctvo.

(4) Členovia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia sú zodpovední snemovni Federálneho zhromaždenia, ktorá ich zvolila. Snemovňa ich môže hocikedy odvolať.

(5) Predsedu a podpredsedov Federálneho zhromaždenia volí Snemovňa ľudu a Snemovňa národov z členov Predsedníctva Federálneho zhromaždenia. Ak sa predsedom Federálneho zhromaždenia stane poslanec, ktorý je občanom Českej socialistickej republiky, zvolí sa za prvého podpredsedu poslanec, ktorý je občanom Slovenskej socialistickej republiky alebo naopak.

Čl. 57

(1) Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia sa uznáša nadpolovičnou väčšinou všetkých svojich členov.

(2) Ustanovenie čl. 42 o zákaze majorizácie platí aj pre uznášanie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia.

Čl. 58

(1) V čase, keď Federálne zhromaždenie nezasadá buď preto, že zasadanie je skončené, alebo preto, že uplynulo volebné obdobie, vykonáva pôsobnosť Federálneho zhromaždenia Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia. Nepatrí mu však voliť prezidenta Československej socialistickej republiky, prijímať a meniť ústavné zákony, uznášať sa na štátnom rozpočte federácie, vypovedávať vojnu a vyslovovať nedôveru vláde Československej socialistickej republiky ani jej členovi.

(2) V čase, keď Federálne zhromaždenie pre mimoriadne príčiny nezasadá, vykonáva Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia všetku jeho pôsobnosť s výnimkou práva meniť Ústavu Československej socialistickej republiky a voliť jej prezidenta.

(3) Neodkladné opatrenia, na ktoré by bol potrebný zákon, robí Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia vo forme zákonných opatrení, ktoré podpisuje prezident Československej socialistickej republiky, predseda Federálneho zhromaždenia a predseda vlády Československej socialistickej republiky. Zákonné opatrenia sa vyhlasujú rovnako ako zákony.

(4) Opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia podľa odsekov 1 až 3 musia byť schválené na najbližšom zasadaní Federálneho zhromaždenia; inak strácajú ďalšiu platnosť.

(5) O vypovedaní vojny sa môže Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia uznášať, len ak je zasadanie Federálneho zhromaždenia znemožnené pre mimoriadne príčiny. Na platnosť uznesenia je potrebný súhlas troch pätín všetkých členov Predsedníctva Federálneho zhromaždenia, ktorí sú občanmi Českej socialistickej republiky, a súhlas troch pätín všetkých členov Predsedníctva Federálneho zhromaždenia, ktorí sú občanmi Slovenskej socialistickej republiky.

(6) Predsedníctvu Federálneho zhromaždenia patrí v čase, keď vláda Československej socialistickej republiky vykonáva funkciu prezidenta Československej socialistickej republiky, vymenúvať a odvolávať vládu Československej socialistickej republiky a jej členov a poverovať ich riadením ministerstiev a iných federálnych ústredných orgánov.

Čl. 59

Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia vyhlasuje voľby do Federálneho zhromaždenia.

Štvrtá hlava
PREZIDENT ČESKOSLOVENSKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY

Čl. 60

(1) Na čele Československej socialistickej republiky je prezident. Volí ho Federálne zhromaždenie.

(2) Prezident Československej socialistickej republiky je za výkon svojej funkcie zodpovedný Federálnemu zhromaždeniu.

Čl. 61

(1) Prezident Československej socialistickej republiky:

a) zastupuje Československú socialistickú republiku navonok, dojednáva a ratifikuje medzinárodné zmluvy; dojednávanie medzinárodných zmlúv, na ktoré nie je potrebný súhlas

Federálneho zhromaždenia, môže prezident preniesť na vládu Československej socialistickej republiky alebo s jej súhlasom na jej jednotlivých členov;

b) prijíma a poveruje vyslancov;

c) zvoláva zasadania Federálneho zhromaždenia a vyhlasuje jeho zasadanie za skončené;

d) môže rozpustiť Federálne zhromaždenie, ak ide o prípad uvedený v čl. 44 ods. 5;

e) podpisuje zákony Federálneho zhromaždenia a zákonné opatrenia jeho predsedníctva;

f) má právo podávať Federálnemu zhromaždeniu správy o stave Československej socialistickej republiky a o závažných politických otázkach, predkladať mu návrhy potrebných opatrení a byť prítomný na schôdzkach snemovní Federálneho zhromaždenia;

g) vymenúva a odvoláva predsedu a ostatných členov vlády Československej socialistickej republiky a poveruje ich riadením federálnych ministerstiev a iných federálnych ústredných orgánov a štátnym tajomníkom určuje, na ktorom federálnom ministerstve pôsobia;

h) má právo byť prítomný na schôdzkach vlády Československej socialistickej republiky a predsedať jej, vyžadovať si od vlády a od jej jednotlivých členov správy a prerokúvať s vládou alebo s jej členmi otázky, ktoré treba riešiť;

ch) vymenúva vyšších štátnych funkcionárov Československej socialistickej republiky v prípadoch, v ktorých to ustanovuje zákon; vymenúva a povyšuje generálov, vymenúva na návrh príslušných orgánov Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky profesorov a rektorov vysokých škôl;

i) prepožičiava vyznamenania, ak na to nesplnomocní iný orgán;

j) má právo udeľovať amnestiu, odpúšťať a zmierňovať tresty uložené trestnými súdmi a nariaďovať, aby sa súdne trestné konanie nezačínalo alebo aby sa v ňom nepokračovalo, a zahládzať odsúdenie;

k) je hlavným veliteľom ozbrojených síl;

l) vyhlasuje na návrh vlády Československej socialistickej republiky vojnový stav a na základe rozhodnutia Federálneho zhromaždenia vypovedáva vojnu, ak je Československá socialistická republika napadnutá alebo ak treba plniť medzinárodné zmluvné záväzky o spoločnej obrane proti napadnutiu.

(2) Prezidentovi Československej socialistickej republiky patrí vykonávať aj právomoci, ktoré nie sú výslovne v tomto ústavnom zákone uvedené, ak tak ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia.

Čl. 62

(1) Za prezidenta Československej socialistickej republiky môže byť zvolený každý občan voliteľný za poslanca Federálneho zhromaždenia.

(2) Prezident je volený na obdobie piatich rokov. Výkonu svojej funkcie sa ujíma po zložení sľubu.

(3) Voľba prezidenta Československej socialistickej republiky sa koná v posledných 14 dňoch funkčného obdobia prezidenta. Ak sa úrad prezidenta uvoľní pred skončením volebného obdobia, koná sa voľba najneskôr do 14 dní.

(4) Prezident Československej socialistickej republiky nemôže byť zároveň poslancom nijakého zastupiteľského zboru, členom vlády, ani Ústavného súdu, ani sudcom.

(5) Ak bude za prezidenta Československej socialistickej republiky zvolený poslanec, člen vlády alebo Ústavného súdu alebo sudca, prestane odo dňa svojho zvolenia vykonávať doterajšiu

funkciu. Dňom zloženia sľubu zaniká jeho mandát, členstvo vo vláde alebo v Ústavnom súde alebo funkcia sudcu.

Čl. 63

Prezident Československej socialistickej republiky skladá pred Federálnym zhromaždením tento sľub:

„Sľubujem na svoju česť a svedomie vernosť Československej socialistickej republike a veci socializmu. Svoje povinnosti budem konať podľa vôle ľudu a v záujme ľudu, budem dbať o blaho Československej socialistickej republiky a zachovávať ústavu a ostatné zákony socialistického štátu."

Čl. 64

Ak sa uvoľní úrad prezidenta Československej socialistickej republiky a nový prezident ešte nie je zvolený a nezložil sľub, takisto ak prezident nemôže svoj úrad zo závažných dôvodov vykonávať, patrí výkon jeho funkcií vláde Československej socialistickej republiky. Vláda môže v takomto prípade poveriť svojho predsedu výkonom niektorých právomocí prezidenta Československej socialistickej republiky; na predsedu vlády prechádza v tom čase hlavné velenie nad ozbrojenými silami.

Čl. 65

Prezidenta Československej socialistickej republiky nemožno súdne stíhať pre konanie spojené s výkonom jeho funkcie.

Piata hlava
VLÁDA ČESKOSLOVENSKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY

Čl. 66

Vláda Československej socialistickej republiky je najvyšším výkonným orgánom štátnej moci Československej socialistickej republiky.

Čl. 67

(1) Vláda Československej socialistickej republiky sa skladá z predsedu, podpredsedov, ministrov a štátnych tajomníkov.

(2) Štátni tajomníci pôsobia na všetkých federálnych ministerstvách. Ak je ministrom občan Českej socialistickej republiky, je štátnym tajomníkom občan Slovenskej socialistickej republiky alebo naopak.

(3) Funkcia člena vlády Československej socialistickej republiky je nezlučiteľná s funkciou člena Predsedníctva Federálneho zhromaždenia a s funkciou člena Ústavného súdu.

Čl. 68

Členovia vlády Československej socialistickej republiky skladajú do rúk prezidenta Československej socialistickej republiky tento sľub:

„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Československej socialistickej republike a veci socializmu. Svoje povinnosti budem plniť podľa vôle ľudu a v záujme ľudu. Budem zachovávať Ústavu Československej socialistickej republiky a ostatné zákony a budem pracovať pre to, aby sa uvádzali do života."

Čl. 69

Vláda Československej socialistickej republiky je povinná po svojom vymenovaní predstúpiť pred Federálne zhromaždenie na jeho najbližšej schôdzke, predložiť mu svoj program a požiadať ho o vyslovenie dôvery.

Čl. 70

(1) Vláda Československej socialistickej republiky je za výkon svojej funkcie zodpovedná Federálnemu zhromaždeniu; každá z obidvoch snemovní jej môže vysloviť nedôveru.

(2) Vláda Československej socialistickej republiky môže hocikedy požiadať Federálne zhromaždenie o vyslovenie dôvery.

Čl. 71

(1) Vláda Československej socialistickej republiky môže podať demisiu do rúk prezidenta Československej socialistickej republiky.

(2) Ak snemovňa Federálneho zhromaždenia vysloví vláde Československej socialistickej republiky nedôveru, alebo ak jej odoprie vysloviť dôveru, prezident Československej socialistickej republiky vládu odvolá.

(3) Vláda Československej socialistickej republiky podá demisiu vždy po ustavujúcej schôdzke novozvoleného Federálneho zhromaždenia.

Čl. 72

Ak prezident Československej socialistickej republiky demisiu vlády Československej socialistickej republiky prijme, poverí ju vykonávaním jej funkcií dočasne až do vymenovania novej vlády.

Čl. 73

(1) Člen vlády Československej socialistickej republiky môže podať demisiu do rúk prezidenta Československej socialistickej republiky.

(2) Snemovňa ľudu alebo Snemovňa národov Federálneho zhromaždenia môžu vysloviť nedôveru i jednotlivému členovi vlády Československej socialistickej republiky. V tomto prípade prezident Československej socialistickej republiky člena vlády odvolá.

Čl. 74

Ak prezident Československej socialistickej republiky demisiu člena vlády Československej socialistickej republiky prijme, môže určiť, ktorý z členov vlády povedie dočasne veci doteraz spravované členom vlády, ktorého demisiu prijal.

Čl. 75

Na platnosť uznesenia vlády Československej socialistickej republiky je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov.

Čl. 76

Vláda Československej socialistickej republiky zabezpečuje plnenie úloh federácie v oblasti národnej obrany, upevňovania bezpečnosti krajiny, rozvíjania mierovej zahraničnej politiky, v oblasti hospodárskej výstavby a v ďalších oblastiach pôsobnosti federácie. Na tento cieľ

zabezpečuje plnenie zákonov Federálneho zhromaždenia, zjednocuje, riadi a kontroluje činnosť federálnych ministerstiev, federálnych výborov a ostatných federálnych ústredných orgánov.

Čl. 77

Vláda Československej socialistickej republiky rozhoduje v zbore najmä:

a) o návrhoch zákonov Federálneho zhromaždenia,

b) o vládnych nariadeniach,

c) o vykonávaní programového vyhlásenia vlády,

d) o zásadných otázkach vnútornej a zahraničnej politiky,

e) o návrhoch národohospodárskych plánov, štátneho rozpočtu a záverečného účtu federácie,

f) o zásadných hospodárskych opatreniach na zabezpečenie hospodárskej politiky,

g) o vymenúvaní funkcionárov v prípadoch, v ktorých to ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia,

h) o tom, že požiada Federálne zhromaždenie o vyslovenie dôvery,

ch) o ďalších otázkach, ak to ustanovuje zákon Federálneho zhromaždenia.

Čl. 78

Vláda Československej socialistickej republiky spolupracuje s vládami obidvoch republík pri dojednávaní medzinárodných zmlúv, ktorých vykonanie patrí do pôsobnosti republík; spolupracuje s nimi aj pri zastupovaní Československej socialistickej republiky v medzinárodných organizáciách pôsobiacich v oblasti pôsobnosti republík.

Čl. 79

Na vykonanie zákona Federálneho zhromaždenia a v jeho medziach môže vláda Československej socialistickej republiky vydávať nariadenia, ak ide o úpravu otázok, ktoré spadajú do pôsobnosti federácie.

Čl. 80

Federálne ministerstvá, federálne výbory a ostatné federálne ústredné orgány môžu na základe zákonov Federálneho zhromaždenia a v ich medziach vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak sú na to zákonom splnomocnené.

Čl. 81

(1) Federálne ministerstvá pôsobia v oblasti výlučnej pôsobnosti federácie a v oblasti pôsobnosti spoločnej.

(2) Federálne ministerstvá sa zriaďujú ústavným zákonom Federálneho zhromaždenia.

Čl. 82

(1) Na niektorých úsekoch štátnej činnosti v oblasti spoločnej pôsobnosti pôsobia federálne výbory. Federálny výbor sa skladá z ministra, ktorý je na jeho čele, a z ďalších členov. Federálny výbor je vytvorený z rovnakého počtu občanov Českej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky.

(2) Ak minister s opatrením výboru nesúhlasí, má právo jeho výkon pozastaviť a predložiť vec na rozhodnutie vláde Československej socialistickej republiky.

(3) Ak s rozhodnutím výboru nesúhlasí niektorá jeho národná časť, môže požiadať vládu o preskúmanie rozhodnutia výboru. Zloženie a spôsob rokovania výboru upravuje zákon Federálneho zhromaždenia.

(4) Federálne výbory sa zriaďujú ústavným zákonom Federálneho zhromaždenia.

Čl. 83

Okrem federálnych ministerstiev a federálnych výborov pôsobia v oblasti pôsobnosti federácie ďalšie federálne orgány štátnej správy, ktoré sa zriaďujú zákonmi Federálneho zhromaždenia.

Čl. 84

Štátne orgány republík vykonávajú zákony Federálneho zhromaždenia na území republík, pokiaľ ich vykonaním nie sú poverené príslušné federálne orgány.

Čl. 85

Pokiaľ správne orgány republík vykonávajú pôsobnosť vo veciach spadajúcich do pôsobnosti federácie, sú povinné sa spravovať smernicami orgánov federálnej správy.

Šiesta hlava
ÚSTAVNÝ SÚD ČESKOSLOVENSKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY

Čl. 86

(1) Ústavný súd Československej socialistickej republiky je súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

(2) Členovia Ústavného súdu sú pri rozhodovaní nezávislí a rozhodujú len na základe Ústavy Československej socialistickej republiky a zákonov Federálneho zhromaždenia.

Čl. 87

Ústavný súd Československej socialistickej republiky rozhoduje:

a) o súlade zákonov Federálneho zhromaždenia a zákonných opatrení jeho predsedníctva s Ústavou Československej socialistickej republiky,

b) o súlade ústavných zákonov Českej národnej rady a Slovenskej národnej rady s Ústavou Československej socialistickej republiky a o súlade zákonov národných rád s Ústavou Československej socialistickej republiky,

c) o súlade nariadení vlády Československej socialistickej republiky a všeobecne záväzných právnych predpisov federálnych ministerstiev, federálnych výborov a ostatných federálnych orgánov štátnej správy i o súlade nariadení vlád republík a všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy republík s Ústavou Československej socialistickej republiky a zákonmi Federálneho zhromaždenia.

Čl. 88

Ústavný súd Československej socialistickej republiky rieši kompetenčné spory:

a) medzi orgánmi Československej socialistickej republiky a orgánmi jednej alebo obidvoch republík,

b) medzi orgánmi obidvoch republík.

Čl. 89

Ústavný súd Československej socialistickej republiky môže dávať podnety na zdokonalenie zákonodarstva Československej socialistickej republiky, ako aj zákonodarstva republík.

Čl. 90

(1) Ak Ústavný súd Československej socialistickej republiky zistí, že je nesúlad medzi predpismi v zmysle čl. 87, vysloví, že dotknuté predpisy, ich časť, prípadne niektoré ustanovenia strácajú účinnosť; príslušné orgány sú povinné do 6 mesiacov od uverejnenia nálezu Ústavného súdu Československej socialistickej republiky dať dotknuté predpisy do súladu s Ústavou Československej socialistickej republiky, prípadne s inými zákonmi Federálneho zhromaždenia. Ak tak neurobia, strácajú dotknuté predpisy, ich časti alebo ustanovenia platnosť po 6 mesiacoch od uverejnenia nálezu.

(2) Nález Ústavného súdu sa uverejní v úradnej zbierke určenej na vyhlasovanie zákonov Federálneho zhromaždenia.

Čl. 91

Ústavný súd Československej socialistickej republiky rozhoduje o sťažnostiach proti neovereniu mandátu poslanca Federálneho zhromaždenia a proti výroku, že došlo k odvolaniu poslanca, ako aj proti rozhodnutiu o odmietnutí registrácie kandidáta.

Čl. 92

Ústavný súd Československej socialistickej republiky rozhoduje o ochrane ústavou zaručených práv a slobôd, ak sú porušené rozhodnutím alebo inými zásahmi federálnych orgánov, ak zákon neposkytuje inú súdnu ochranu.

Čl. 93

(1) Ústavný súd začína konanie vždy, ak návrh podá:

a) snemovňa Federálneho zhromaždenia, Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia, vláda Československej socialistickej republiky alebo iný federálny orgán,

b) Česká národná rada, jej predsedníctvo, Slovenská národná rada, jej predsedníctvo alebo vláda republiky,

c) súd,

d) generálny prokurátor,

e) občan v prípadoch uvedených v čl. 91.

(2) Ústavný súd Československej socialistickej republiky môže začať konanie na základe vlastného rozhodnutia.

(3) Ústavný súd Československej socialistickej republiky môže začať konanie aj na podnet občanov a organizácií.

Čl. 94

(1) Ústavný súd Československej socialistickej republiky sa skladá z 12 členov, z ktorých je 8 sudcov a 4 náhradníci. Ústavný súd rozhoduje v senátoch.

(2) Za člena Ústavného súdu Československej socialistickej republiky môže byť zvolený občan, ktorý je voliteľný do Federálneho zhromaždenia, dovŕšil 35 rokov, má vysokoškolské právnické vzdelanie a je najmenej 10 rokov činný v právnickom povolaní.

(3) Členov Ústavného súdu Československej socialistickej republiky volí Federálne zhromaždenie na obdobie 7 rokov. Sudca Ústavného súdu môže byť zvolený najviac na dve volebné obdobia za sebou.

(4) Štyria sudcovia a dvaja náhradníci sú volení z občanov Českej socialistickej republiky a štyria sudcovia a dvaja náhradníci sú volení z občanov Slovenskej socialistickej republiky.

Čl. 95

(1) Predsedu a podpredsedu Ústavného súdu Československej socialistickej republiky volí z členov Ústavného súdu Federálne zhromaždenie.

(2) Ak je predseda Ústavného súdu Československej socialistickej republiky občanom Českej socialistickej republiky, bude zvolený za podpredsedu občan Slovenskej socialistickej republiky alebo naopak.

Čl. 96

(1) Predseda Ústavného súdu Československej socialistickej republiky povoláva náhradníkov do funkcie sudcu v prípade ochorenia, zaneprázdnenia alebo pri strate sudcovskej funkcie niektorého sudcu Ústavného súdu Československej socialistickej republiky.

(2) Pri strate sudcovskej funkcie niektorého sudcu Ústavného súdu Československej socialistickej republiky sa náhradník stane trvale sudcom až do skončenia volebného obdobia Ústavného súdu Československej socialistickej republiky.

Čl. 97

(1) Členovia Ústavného súdu Československej socialistickej republiky majú imunitu obdobne ako poslanci Federálneho zhromaždenia.

(2) Súhlas na trestné alebo kárne stíhanie člena Ústavného súdu alebo na jeho vzatie do väzby dáva Ústavný súd.

Čl. 98

(1) Funkcia člena Ústavného súdu Československej socialistickej republiky je nezlučiteľná s funkciou poslanca Federálneho zhromaždenia, Českej národnej rady, Slovenskej národnej rady, s členstvom vo vláde Československej socialistickej republiky a vládach republík alebo s funkciou v správnom alebo hospodárskom aparáte.

(2) Zákon Federálneho zhromaždenia môže ustanoviť nezlučiteľnosť funkcie člena Ústavného súdu Československej socialistickej republiky s ďalšími funkciami.

Čl. 99

Člen Ústavného súdu Československej socialistickej republiky sa môže svojej funkcie vzdať. Federálne zhromaždenie ho môže odvolať na základe kárneho konania alebo na základe rozsudku v trestnej veci. Federálne zhromaždenie môže sudcu odvolať aj v prípade, ak sa nezúčastňuje na konaní súdu viac ako jeden rok, ak to konštatovalo plénum Ústavného súdu Československej socialistickej republiky.

Čl. 100

Podrobnosti o pôsobnosti a organizácii Ústavného súdu Československej socialistickej republiky a spôsob konania pred ním upraví zákon Federálneho zhromaždenia.

Čl. 101

V Českej socialistickej republike a v Slovenskej socialistickej republike pôsobia ústavné súdy republík. Ich pôsobnosť a zásady organizácie ustanovujú ústavné zákony národných rád.

Siedma hlava
ŠTÁTNE ORGÁNY ČESKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY A SLOVENSKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY

Prvý oddiel
Česká národná rada a Slovenská národná rada

Čl. 102

(1) Predstaviteľom národnej zvrchovanosti a svojbytnosti českého národa a najvyšším orgánom štátnej moci v Českej socialistickej republike je Česká národná rada.

(2) Predstaviteľom národnej zvrchovanosti a svojbytnosti slovenského národa a najvyšším orgánom štátnej moci v Slovenskej socialistickej republike je Slovenská národná rada.

(3) Národná rada je najvyšším zastupiteľským zborom republiky a jej jediným zákonodarným orgánom.

Čl. 103

(1) Česká národná rada má 200 poslancov. Slovenská národná rada má 150 poslancov.

(2) Národná rada sa volí na obdobie 4 rokov.

(3) Podmienky výkonu volebného práva do národnej rady a spôsob výkonu volieb a odvolania poslancov ustanovuje zákon národnej rady.

Čl. 104

(1) Národná rada zasadá najmenej dva razy do roka (jarné zasadanie a jesenné zasadanie).

(2) Národnú radu zvoláva na zasadania a jej zasadania vyhlasuje za skončené predsedníctvo národnej rady.

(3) Národnú radu musí zvolať jej predsedníctvo na žiadosť aspoň jednej tretiny poslancov. Predsedníctvo národnej rady zvolá zasadanie do 14 dní alebo do ďalšej lehoty uvedenej v žiadosti.

Čl. 105

Jednotlivé schôdzky národnej rady zvoláva jej predseda.

Čl. 106

(1) Schôdzky národnej rady sú spravidla verejné.

(2) Neverejné schôdzky sa môžu konať len v prípadoch ustanovených rokovacím poriadkom národnej rady.

Čl. 107

(1) Do pôsobnosti národnej rady patrí najmä:

a) uznášať sa na ústavných a iných zákonoch republiky a sledovať, ako ich orgány republiky vykonávajú,

b) dávať súhlas na medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie je potrebný zákon národnej rady,

c) rokovať o zásadných otázkach vnútornej politiky,

d) schvaľovať strednodobý národohospodársky plán a štátny rozpočet republiky, preverovať ich plnenie a schvaľovať štátny záverečný účet republiky,

e) voliť a odvolávať predsedu národnej rady a ostatných členov predsedníctva národnej rady,

f) rokovať o programovom vyhlásení vlády republiky a kontrolovať jej činnosť a činnosť jej členov, ako aj rokovať o dôvere vláde,

g) zriaďovať zákonom ministerstvá a iné ústredné orgány štátnej správy republiky,

h) voliť a odvolávať členov Ústavného súdu republiky,

ch) zriaďovať zákonom kontrolný orgán národnej rady.

(2) Národná rada môže zrušiť nariadenie alebo uznesenie vlády republiky alebo všeobecne záväzný právny predpis ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy republiky, ak odporujú ústave alebo inému zákonu národnej rady.

Čl. 108

Národná rada ako najvyšší zastupiteľský orgán republiky sa zaoberá podnetmi národných výborov, rokuje o ich činnosti a uznáša sa na opatreniach týkajúcich sa ich výstavby.

Čl. 109

(1) Národná rada je schopná uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých jej poslancov.

(2) Na platné uznesenie je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov.

(3) Na prijatie ústavného zákona je potrebný súhlas trojpätinovej väčšiny všetkých poslancov národnej rady.

Čl. 110

(1) Vláda republiky môže požiadať národnú radu o vyslovenie dôvery. Návrh na vyslovenie nedôvery vláde môže podať aspoň jedna pätina poslancov národnej rady.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí aj pre vyslovenie nedôvery jednotlivému členovi vlády republiky.

Čl. 111

(1) Návrhy zákonov môžu podávať poslanci národnej rady, výbory národnej rady a vláda republiky.

(2) Zákony národnej rady podpisuje predseda národnej rady a predseda vlády republiky.

(3) Aby zákon národnej rady nadobudol platnosť, musí byť vyhlásený spôsobom, ktorý ustanovuje zákon národnej rady. Zákony národnej rady vyhlasuje predsedníctvo národnej rady do 14 dní po ich schválení.

Čl. 112

Zásady rokovania národnej rady, jej styky s vládou a navonok upravuje zákon o rokovacom poriadku národnej rady.

Čl. 113

Platnosť voľby poslancov overuje národná rada. Robí tak na návrh svojho mandátového a imunitného výboru.

Čl. 114

(1) Poslanec skladá na schôdzke národnej rady, na ktorej sa zúčastňuje prvý raz, sľub.

(2) Poslanec Českej národnej rady skladá tento sľub:
„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Československej socialistickej republike, Českej socialistickej republike a veci socializmu. Budem dbať na vôľu a záujmy ľudu, spravovať sa ústavou a ostatnými zákonmi Československej socialistickej republiky i Českej socialistickej republiky a pracovať pre to, aby sa uvádzali do života.“

(3) Poslanec Slovenskej národnej rady skladá tento sľub:
„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Československej socialistickej republike,Slovenskej socialistickej republike, veci socializmu a odkazu Slovenského národného povstania. Budem dbať na vôľu a záujmy ľudu, spravovať sa ústavou a ostatnými zákonmi Československej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky a pracovať pre to, aby sa uvádzali do života.“

(4) Odmietnutie sľubu alebo sľub s výhradou má za následok stratu mandátu.

Čl. 115

(1) Národná rada i jednotliví poslanci majú právo interpelovať vládu republiky a jej členov a klásť im otázky vo veciach ich pôsobnosti. Vláda a jej členovia sú povinní na interpelácie a otázky odpovedať.

(2) Predseda i ostatní členovia vlády republiky majú právo zúčastniť sa na schôdzkach národnej rady, jej predsedníctva a výborov. Udelí sa im slovo, hocikedy o to požiadajú.

(3) Ak o to požiada národná rada, jej predsedníctvo alebo výbor, je člen vlády povinný prísť na schôdzku národnej rady, jej predsedníctva alebo výboru.

Čl. 116

(1) Poslanca nemožno trestne ani kárne stíhať ani ho vziať do väzby bez súhlasu národnej rady. Ak národná rada súhlas odoprie, je stíhanie navždy vylúčené.

(2) Poslanca národnej rady nemožno vôbec stíhať pre hlasovanie v národnej rade alebo v jej orgánoch. Za výroky pri výkone funkcie poslanca, urobené v národnej rade alebo v jej orgáne, poslanec podlieha len disciplinárnej právomoci národnej rady.

(3) Ak bol poslanec pristihnutý a zadržaný pri trestnom čine, je príslušný orgán povinný to ihneď oznámiť predsedníctvu národnej rady. Ak predsedníctvo národnej rady súhlas nedá, musí byť poslanec ihneď prepustený.

Čl. 117

Poslanec národnej rady môže odoprieť svedectvo vo veciach, o ktorých sa dozvedel pri výkone svojej funkcie, a to aj keď prestal byť poslancom.

Čl. 118

Národná rada zriaďuje si výbory ako svoje iniciatívne a kontrolné orgány a volí ich predsedov a ostatných členov.

Čl. 119

(1) Národná rada volí zo svojich členov predsedníctvo národnej rady.

(2) Predsedníctvo národnej rady sa skladá z predsedu, podpredsedov a z ďalších členov. Počet členov predsedníctva určuje národná rada.

(3) Predsedníctvo národnej rady zostáva vo svojej funkcii aj po uplynutí volebného obdobia, dokiaľ si novozvolená národná rada nezvolí svoje predsedníctvo.

(4) Predsedníctvo národnej rady i jeho členovia sú zodpovední národnej rade. Národná rada ich môže hocikedy odvolať.

Čl. 120

Predsedníctvo národnej rady sa uznáša nadpolovičnou väčšinou všetkých svojich členov.

Čl. 121

(1) V čase, keď národná rada nezasadá buď preto, že zasadanie je skončené, alebo preto, že volebné obdobie uplynulo, vykonáva pôsobnosť národnej rady predsedníctvo národnej rady. Nepatrí mu však prijímať a meniť ústavné zákony a uznášať sa na štátnom rozpočte republiky.

(2) V čase, keď národná rada nezasadá pre mimoriadne príčiny, vykonáva predsedníctvo národnej rady všetku jej pôsobnosť s výnimkou práva prijímať a meniť ústavné zákony.

(3) Neodkladné opatrenia, na ktoré by bol potrebný zákon, robí predsedníctvo národnej rady vo forme zákonných opatrení, ktoré podpisuje predseda národnej rady a predseda vlády republiky. Zákonné opatrenia sa vyhlasujú rovnako ako zákony.

(4) Opatrenia predsedníctva národnej rady podľa odsekov 1 až 3 musia byť schválené na najbližšom zasadaní národnej rady, ináč strácajú ďalšiu platnosť.

Čl. 122

(1) Do pôsobnosti predsedníctva národnej rady ďalej patrí:

a) vymenúvať a odvolávať predsedu a ostatných členov vlády republiky a poverovať ich riadením ministerstiev a iných ústredných orgánov,

b) vymenúvať štátnych funkcionárov v prípadoch, v ktorých mu to zveruje zákon,

c) udeľovať ceny a prepožičiavať vyznamenania podľa zákonov republiky.

(2) Predsedníctvo národnej rady vyhlasuje voľby do národnej rady a všeobecné voľby do národných výborov.

Čl. 123

Predseda národnej rady:

a) zastupuje národnú radu navonok,

b) podpisuje zákony národnej rady a zákonné opatrenia jej predsedníctva,

c) prijíma sľub členov vlády republiky,

d) zvoláva a vedie schôdzky národnej rady.

Druhý oddiel
Vláda Českej socialistickej republiky a vláda Slovenskej socialistickej republiky

Čl. 124

Vláda republiky je najvyšším výkonným orgánom štátnej moci republiky.

Čl. 125

(1) Vláda republiky sa skladá z predsedu, podpredsedov a ministrov.

(2) Funkcia člena vlády je nezlučiteľná s funkciou člena predsedníctva národnej rady a s funkciou člena Ústavného súdu.

Čl. 126

(1) Členovia vlády Českej socialistickej republiky skladajú do rúk predsedu Českej národnej rady tento sľub:

„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Československej socialistickej republike, Českej socialistickej republike a veci socializmu. Svoje povinnosti budem plniť podľa vôle ľudu a v záujme ľudu. Budem zachovávať ústavu a ostatné zákony Československej socialistickej republiky a Českej socialistickej republiky a pracovať pre to, aby sa uvádzali do života.“

(2) Členovia vlády Slovenskej socialistickej republiky skladajú do rúk predsedu Slovenskej národnej rady tento sľub:

„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Československej socialistickej republike, Slovenskej socialistickej republike, veci socializmu a odkazu Slovenského národného povstania. Svoje povinnosti budem plniť podľa vôle ľudu a v záujme ľudu. Budem zachovávať ústavu a ostatné zákony Československej socialistickej republiky a Slovenskej socialistickej republiky a pracovať pre to, aby sa uvádzali do života.“

Čl. 127

Vláda republiky je povinná po svojom vymenovaní predstúpiť pred národnú radu na jej najbližšej schôdzke, predložiť jej svoj program a požiadať ju o vyslovenie dôvery.

Čl. 128

(1) Vláda republiky je za výkon svojej funkcie zodpovedná národnej rade, ktorá jej môže vysloviť nedôveru.

(2) Vláda republiky môže hocikedy požiadať národnú radu o vyslovenie dôvery.

Čl. 129

(1) Vláda republiky môže podať demisiu predsedníctvu národnej rady.

(2) Ak národná rada vysloví vláde republiky nedôveru alebo ak zamietne jej návrh na vyslovenie dôvery, predsedníctvo národnej rady vládu republiky odvolá.

(3) Vláda republiky podá demisiu vždy po ustavujúcej schôdzke novozvolenej národnej rady.

Čl. 130

Ak predsedníctvo národnej rady demisiu vlády prijme, poverí ju vykonávaním jej funkcií dočasne ďalej až do vymenovania novej vlády.

Čl. 131

(1) Člen vlády republiky môže podať predsedníctvu národnej rady demisiu.

(2) Národná rada môže vysloviť nedôveru jednotlivým členom vlády republiky. V tomto prípade predsedníctvo národnej rady člena vlády odvolá.

Čl. 132

Ak predsedníctvo národnej rady demisiu člena vlády republiky prijme, môže určiť, ktorý z členov vlády povedie dočasne veci doteraz spravované členom vlády, ktorého demisiu prijalo.

Čl. 133

Vláda republiky rozhoduje v zbore, ktorý je schopný uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jej členov. Na platnosť uznesenia je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných členov vlády.

Čl. 134

Vláda republiky organizuje a zabezpečuje plnenie úloh v oblasti hospodárskej, kultúrnej a sociálnej výstavby republiky, ako aj v ďalších oblastiach patriacich podľa tohto ústavného zákona republike. Na tento cieľ vláda republiky zabezpečuje plnenie zákonov, zjednocuje, riadi a kontroluje činnosť ministerstiev a ostatných orgánov štátnej správy republiky, sleduje a zabezpečuje plnenie svojich nariadení a uznesení.

Čl. 135

(1) Vláde republiky patrí všetka vládna a výkonná právomoc vyplývajúca zo zákonodarnej pôsobnosti národnej rady.

(2) Do pôsobnosti vlády republiky patria ďalej veci, ktoré podľa tohto ústavného zákona upravujú zákony Federálneho zhromaždenia, ak ich výkon patrí vládam republík (čl. 37 ods. 2).

(3) Do pôsobnosti vlády republiky patria aj veci vymedzené v rámci spoločných vecí vládam republík podľa čl. 8 a čl. 10 až 28 tohto ústavného zákona.

Čl. 136

Vláda republiky riadi a kontroluje činnosť národných výborov.

Čl. 137

Vláda republiky rozhoduje v zbore najmä:

a) o návrhoch zákonov,

b) o vládnych nariadeniach,

c) o vykonávaní programového vyhlásenia vlády,

d) o súhlase s medzinárodnými zmluvami, ktorých vykonávanie patrí do pôsobnosti republiky,

e) o návrhoch národohospodárskych plánov, štátneho rozpočtu a záverečného účtu republiky,

f) o zásadných hospodárskych opatreniach na zabezpečenie hospodárskej politiky,

g) o vymenúvaní funkcionárov v prípadoch, v ktorých to ustanovuje zákon,

h) o tom, že požiada národnú radu o vyslovenie dôvery,

ch) o ďalších otázkach, ak to ustanovuje zákon národnej rady.

Čl. 138

Na vykonanie zákona národnej rady a v jeho medziach môže vláda republiky vydávať nariadenia. Takisto môže vydávať nariadenia na vykonanie zákona Federálneho zhromaždenia, ak ju na to splnomocní.

Čl. 139

Ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy republiky môžu na základe zákonov Federálneho zhromaždenia i zákonov národnej rady a v ich medziach vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak sú na to zákonom splnomocnené.

Ôsma hlava
VŠEOBECNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Čl. 140

(1) Územie Českej socialistickej republiky tvorí doterajšie územie českých krajov.

(2) Územie Slovenskej socialistickej republiky tvorí doterajšie územie Slovenska.

(3) Územné členenie republík ustanovujú zákony národných rád.

Čl. 141

(1) Hlavným mestom Československej socialistickej republiky a pravidelným sídlom jej orgánov je Praha. Postavenie Prahy ako hlavného mesta Československej socialistickej republiky upraví zákon Federálneho zhromaždenia.

(2) Hlavným mestom Českej socialistickej republiky a pravidelným sídlom jej orgánov je Praha.

(3) Hlavným mestom Slovenskej socialistickej republiky a pravidelným sídlom jej orgánov je Bratislava.

Čl. 142

(1) Ústava Československej socialistickej republiky môže byť zmenená iba ústavným zákonom Federálneho zhromaždenia.

(2) Spolu s prijatím Ústavy Československej socialistickej republiky prijmú obidve republiky vlastné ústavy. Do prijatia Ústavy Českej socialistickej republiky a Ústavy Slovenskej socialistickej republiky sa ústavné pomery týchto republík spravujú týmto ústavným zákonom a ostatnými ústavnými predpismi.

(3) Zákony Federálneho zhromaždenia, zákony národných rád ani iné právne predpisy federálnych orgánov a orgánov republík nesmú odporovať ústave a ústavným zákonom Československej socialistickej republiky. Výklad a používanie všetkých právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou a s ústavnými zákonmi federácie.

(4) Zákony národných rád ani iné právne predpisy republík nesmú odporovať ústavným zákonom národných rád. Výklad a používanie všetkých právnych predpisov republiky musí byť v súlade s ústavnými zákonmi národnej rady.

Čl. 143

(1) Zrušujú sa ustanovenia čl. 1 ods. 2 a čl. 12, ďalej ustanovenia tretej, štvrtej, piatej a šiestej hlavy (čl. 39 až 85), ako aj ustanovenia článkov 107 až 109 a článku 111 ústavy (ústavný zákon č. 100/1960 Zb.).

(2) Kde sa v ustanoveniach ústavy a iných zákonov hovorí o Československej socialistickej republike, rozumie sa tým podľa povahy veci aj Česká socialistická republika a Slovenská socialistická republika.

(3) Prezident republiky zvolený podľa ustanovenia čl. 63 ústavy zostáva vo funkcii ako prezident Československej socialistickej republiky podľa tohto ústavného zákona; jeho volebné obdobie sa počíta odo dňa jeho zvolenia.

(4) Predsedníctvo Národného zhromaždenia zostáva vo svojej funkcii až do zvolenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia.

(5) Vláda Československej socialistickej republiky vykonáva funkciu vlády Československej socialistickej republiky až do vymenovania vlády Československej socialistickej republiky podľa tohto ústavného zákona.

Čl. 144

(1) Všetky zákony a iné právne predpisy platné v deň, keď tento ústavný zákon nadobúda účinnosť, zostávajú aj naďalej v platnosti. Pokiaľ upravujú veci, ktoré nepatria do pôsobnosti federácie podľa tohto ústavného zákona, môžu sa meniť zákonmi Českej národnej rady alebo Slovenskej národnej rady, prípadne inými právnymi predpismi republík.

(2) Pokiaľ doterajšie zákony a iné právne predpisy zverujú pôsobnosť Národnému zhromaždeniu, vláde, Slovenskej národnej rade alebo iným ústredným štátnym orgánom, vykonáva túto pôsobnosť vo veciach vyhradených týmto ústavným zákonom Československej socialistickej republike Federálne zhromaždenie, vláda Československej socialistickej republiky, prípadne iné ústredné federálne orgány; v ostatných veciach vykonáva túto pôsobnosť Česká národná rada, Slovenská národná rada, vláda Českej socialistickej republiky, vláda Slovenskej socialistickej republiky alebo iné ústredné štátne orgány obidvoch republík.

(3) Zákon Federálneho zhromaždenia môže ustanoviť, na ktoré orgány (organizácie) a v akom rozsahu prejde pôsobnosť doterajších orgánov (organizácií) - s výnimkou ministerstiev alebo iných ústredných orgánov štátnej správy na čele s ministrom -, ktorým bola doterajšími zákonmi zverená celoštátna pôsobnosť vo veciach, ktoré podľa tohto ústavného zákona patria do spoločnej pôsobnosti Československej socialistickej republiky a obidvoch republík. Tento zákon môže upraviť aj potrebný prechod práv a záväzkov doterajších orgánov (organizácií).

Čl. 145

Organizáciu súdov a prokuratúry v Československej socialistickej republike upraví ústavný zákon Federálneho zhromaždenia. Do dňa, keď tento ústavný zákon nadobudne účinnosť, do pôsobnosti Federálneho zhromaždenia patrí:

a) voliť a odvolávať sudcov Najvyššieho súdu a sudcov z povolania vojenských súdov,

b) navrhovať prezidentovi Československej socialistickej republiky, aby odvolal z funkcie generálneho prokurátora,

c) rokovať o správach Najvyššieho súdu a generálneho prokurátora o stave socialistickej zákonnosti.

Čl. 146

(1) Dokiaľ nebude zvolená Česká národná rada a Slovenská národná rada na základe tohto ústavného zákona, vykonáva

a) Česká národná rada vytvorená podľa ústavného zákona č. 77/1968 Zb. pôsobnosť Českej národnej rady podľa tohto ústavného zákona,

b) Slovenská národná rada rozšírená podľa § 6 ústavného zákona č. 77/1968 Zb. pôsobnosť Slovenskej národnej rady podľa tohto ústavného zákona.

(2) Česká národná rada rozšíri voľbou počet svojich členov tak, aby mala 200 členov.

(3) Slovenská národná rada rozšíri voľbou počet svojich členov tak, aby mala 150 členov.

(4) Členovia obidvoch národných rád majú práva a povinnosti poslancov podľa tohto ústavného zákona.

Čl. 147

Dokiaľ nebude zvolené Federálne zhromaždenie v zmysle čl. 30 ods. 1 a čl. 31 ods. 2,

a) stáva sa Národné zhromaždenie v doterajšom zložení Snemovňou ľudu Federálneho zhromaždenia a

b) poslancov Snemovne národov zvolí Česká národná rada a Slovenská národná rada, rozšírené na základe čl. 146, a to zo svojich členov, ktorí nie sú poslancami Národného zhromaždenia.

Čl. 148

Na Českú národnú radu a na Slovenskú národnú radu, vykonávajúce pôsobnosť podľa čl. 146, a na Federálne zhromaždenie vytvorené podľa čl. 147 sa vzťahuje ústavný zákon č. 83/1968 Zb. o skončení volebného obdobia národných výborov, Národného zhromaždenia a Slovenskej národnej rady.

Čl. 149

K čl. 91 ústavy v znení ústavných zákonov č. 110/1967 Zb. a č. 28/1968 Zb. sa pripája odsek 4 tohto znenia:

„(4) Zákon môže ustanoviť osobitnú úpravu postavenia a pôsobnosti národných výborov v ďalších veľkých mestách.“

Čl. 150

(1) Národné zhromaždenie, Česká národná rada i Slovenská národná rada môžu už predo dňom, keď tento ústavný zákon nadobudne účinnosť, robiť opatrenia potrebné na to, aby sa uviedol do života.

(2) Ak Národné zhromaždenie bude predo dňom uvedeným v odseku 1 rokovať o niektorom z návrhov uvedených v čl. 42 ods. 2, je na jeho prijatie potrebný súhlas väčšiny všetkých poslancov Národného zhromaždenia zvolených v českých krajoch a väčšiny všetkých poslancov Národného zhromaždenia zvolených na Slovensku. Na prijatie ústavného zákona je potrebný súhlas najmenej troch pätín všetkých poslancov Národného zhromaždenia zvolených v českých krajoch a najmenej troch pätín všetkých poslancov Národného zhromaždenia zvolených na Slovensku.

(3) O návrhoch podľa odseku 2 hlasujú poslanci zvolení v českých krajoch a poslanci zvolení na Slovensku oddelene.

Čl. 151

(1) Tento ústavný zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1969.

(2) Ustanovenia čl. 146 ods. 2 a 3, čl. 149 a 150 nadobúdajú účinnosť dňom vyhlásenia.

Svoboda v. r.

Smrkovský v. r.

Ing. Černík v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.